

Váš list číslo/ zo dňa

Naše číslo

Vybavuje/☎

Bratislava

Odborné stanovisko k podnetu

Vážený pán xxxxxxxx

Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva (ďalej v texte ako „Stredisko“) bol doručený podnet, v ktorom ako podávateľ namietate nerovné zaobchádzanie zo strany stávkových kancelárií určovaním individuálnych stávkových limitov pre jednotlivých hráčov.

Právne postavenie Slovenského národného strediska pre ľudské práva

Stredisko plní úlohy v oblasti ľudských práv a základných slobôd a nediskriminácie. Vzhľadom na to, že podľa ustanovenia § 1 ods. 2 písm. f) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov Stredisko vydáva odborné stanoviská vo veciach dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“ alebo „ADZ“), a to z vlastnej iniciatívy, či na požiadanie fyzických alebo právnických osôb, Stredisko vydáva v predmetnej veci nasledovné odborné stanovisko:

Skutkový stav

Podávateľ poukazuje na skutočnosť, že vo viacerých stávkových kanceláriách im ich herný plán umožňuje určovať individuálne stávkové limity pre jednotlivých hráčov. Poukazuje napríklad na herný plán stávkovej spoločnosti DOXXbet, kde podľa bodu 5.8: „DOXX môže kedykoľvek určiť limit maximálnej výšky stávky na určitú stávkovú udalosť, ako aj určiť individuálne stávkové limity, alebo výherné limity pre jednotlivých hráčov.“ Podobne je táto situácia upravená aj v § 6 ods. 7 stávkovej spoločnosti NIKÉ: „NIKÉ má právo bez udania dôvodu neprijat' stávku alebo limitovať výšku vkladu konkrétnej stávky.“

Podávateľ podnetu z hľadiska diskriminačného konania a dôvodu diskriminácie namieta, že on môže na svojom účte podať stávku vo výške 5€ a akýkoľvek iný zákazník v rovnakej situácii a v rovnakom čase za takmer 5000€. Nie je mu známy dôvod takéhoto postupu stávkovej kancelárie, ktorá poukazuje sa svoj schválený herný plán, možnosť výhrady a uváženia. Antidiskriminačný

zákon na naplnenie dôvodu iné postavenie vyžaduje, aby dotknutá osoba bola v jasne špecifikovanom inom postavení v porovnaní s inými osobami alebo osobou komparátora, pričom toto postavenie jej spôsobuje nedôvodne a nelegitímne určitú nevýhodu, resp. vyvoláva alebo je dôsledkom konania, ktoré možno subsumovať pod niektorú z foriem diskriminácie.

Právny stav

Podmienky prevádzkovania hazardných hier a práva a povinnosti prevádzkovateľov hazardných hier a hráčov upravuje zákon č. 171/2005 Z. z. o hazardných hrách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších (ďalej len „zákon o hazard“). Podľa ustanovenia § 2 písm. b), c) a e) zákona o hazardne prevádzkovaním hazardnej hry je vykonávanie alebo zmluvné zabezpečenie vykonávania činností potrebných na realizáciu hazardnej hry. Herný plán je súbor pravidiel zahŕňajúcich pravidlá hazardnej hry, pravidlá a spôsob prijímania vkladov a ich výšku, pravidlá a spôsob vykonania stávky, ak podstatou hazardnej hry je aj určenie stávky, počet žrebov a cena jedného žrebu, ak sa budú vydávať, možnosti vrátenia vkladu, pravidlá, lehoty a spôsob vyplácania výhry, reklamačný poriadok a ďalšie náležitosti uvedené v tomto zákone; reklamačným poriadkom súbor pravidiel určujúcich podmienky uplatnenia reklamácie vrátane spôsobu a lehoty na uplatnenie reklamácie. Hráčom je fyzická osoba, ktorá splnila podmienky účasti na hazardnej hre.

V rámci hazardu sú stávkové hry hazardné hry, pri ktorých výhra závisí od uhádnutia výsledku v športovej stávkovej udalosti alebo nešportovej stávkovej udalosti alebo súvisiacej okolnosti. Športová stávková udalosť je športová súťaž, preteky, dostihy. Stávková udalosť môže mať najmenej dva rôzne výsledky, na ktoré prevádzkovateľ stávkovej hry nemá žiadny vplyv.

Podľa ustanovenia § 10 ods. 2 písm. b) zákona o hazardne Ministerstvo financií Slovenskej republiky vydáva všeobecnú licenciu a rozhoduje o udelení individuálnej licencie, ak zákon neustanovuje inak. K žiadosti o udelenie individuálnej licencie je žiadateľ povinný priložiť aj herný plán, ktorý tak isto podlieha schvaľovaciemu procesu.

Prevádzkovateľ hazardnej hry je povinný počas celej doby platnosti licencie dodržiavať podmienky prevádzkovania hazardných hier ustanovené zákonom o hazardne, podmienky určené v licencií, ustanovenia bezpečnostného projektu, ustanovenia herného plánu a ostatné povinnosti ustanovené zákonom o hazardne. Zodpovednosti za porušenie tejto povinnosti sa nemôže zbaviť.

Posúdenie skutkového stavu a právneho stavu z hľadiska antidiskriminačného zákona

Antidiskriminačný zákon najmä definuje základné pojmy ako zásada rovnakého zaobchádzania, vymenúva oblasti, v ktorých existuje povinnosť dodržiavať túto zásadu (sústredzuje sa na oblasť sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb, na oblasť vzdelania a na oblasť pracovnoprávných vzťahov) a pri týchto oblastiach vymenúva dôvody, na základe ktorých sa zásada rovnakého zaobchádzania musí dodržiavať. Taktiež ustanovuje formy diskriminácie t. j. aké konania príp. opomenutia alebo iné prejavy možno považovať za diskrimináciu. Zákon tiež zakotvuje výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania a podrobnosti o možnosti obrátiť sa so žalobou na súd v prípade jej nedodržania.

Vzhľadom na uvedené na to, aby určité správanie, konanie alebo opomenutie bolo porušením zásady rovnakého zaobchádzania v zmysle platnej legislatívy, tak antidiskriminačný zákon ako aj odborná literatúra vyžaduje splnenie určitých podmienok tzv. *prima facie* prípadu. Týmito podmienkami sú diskriminačný dôvod, oblasť a forma diskriminácie.

Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva podľa § 2 citovaného zákona v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

Antidiskriminačný zákon ustanovuje tieto formy diskriminácie: priama diskriminácia (konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii), nepriama diskriminácia (navonok neutrálny predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax, ktoré znevýhodňuje osobu v porovnaní s inou osobou), obťažovanie, sexuálne obťažovanie, nabádanie na diskrimináciu a neoprávnený postih.

Ustanovenie § 3 ods. 1 ADZ vymenúva oblasti, v ktorých je každý povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania a to konkrétne v oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahoch, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb a vo vzdelávaní.

V súvislosti s posúdením otázky prípadného porušovania zásady rovnakého zaobchádzania je namietané konanie, opomenutie, iné správanie alebo prejavy (ďalej len „namietané konanie“) potrebné posúdiť z hľadiska kumulatívneho splnenia vyššie uvedených podmienok (diskriminačný dôvod, forma diskriminácie a oblasť, v ktorej je diskriminácia zakázaná).

Namietané konanie je potrebné posúdiť aj z hľadiska existencie rozdielného zaobchádzania s prípadnou obeťou diskriminácie v porovnaní s inou osobou alebo osobami, ktorá sa nachádza v rovnakej alebo v porovnateľnej situácii (tzv. komparátor). Pričom prípadnej obeti diskriminácie vznikla týmto rozdielnym zaobchádzaním nejaká nevýhoda. Medzi diskriminačným dôvodom a nerovnakým zaobchádzaním musí byť dôvodný predpoklad kauzálnej súvislosti.

K splneniu podmienok diskriminácie:

Oblasť:

V rámci posudzovania namietaného konania je potrebné najskôr posúdiť oblasť podnetu, či spadá do oblastí, na ktoré sa vzťahuje antidiskriminačný zákon. Pre výklad pojmu „služba“ sa v ekonómii označuje poskytnutej zdroja alebo výstup práce poskytovateľa, ktorý má pre zákazníka hodnotu alebo mu prináša úžitok. Za to je zákazník ochotný platiť alebo poskytnúť protihodnotu. Služby sú

produkty, teda výstupy tzv. produkčného procesu, podobne ako výrobky. Služby sa nedajú skladovať, nemožno ich vlastniť a nemôžu sa pokaziť.

Z právneho hľadiska istým pomocným bodom môže byť preambula smernice 2004/113/ES o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovarom a službám a k ich poskytovaniu, v ods. 11 ktorej je uvedené, že: „Tovar by sa mal chápať v zmysle ustanovení Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, ktoré sa vzťahujú na voľný pohyb tovaru. Služby by sa mali chápať v zmysle článku 50 uvedenej zmluvy“. Za služby sa podľa čl. 50 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva „považujú plnenia, ktoré sa bežne poskytujú za odplatu, pokiaľ ich neupravujú ustanovenia o voľnom pohybe tovaru, kapitálu a osôb“. V predmetnom čl. sa okrem iného taktiež ustanovuje, že služby zahŕňajú najmä činnosti priemyselnej povahy, činnosti obchodnej povahy, činnosti remeselnej povahy a činnosti v oblasti slobodných povolání.

Podľa ustanovenia § 9 ods. 1 písm. zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty dodaním služby je každé plnenie, ktoré nie je dodaním tovaru, vrátane prevodu práva k nehmotnému majetku vrátane poskytnutia práva k priemyselnému vlastníctvu alebo inému duševnému vlastníctvu, poskytnutie práva užívať hmotný majetok, prijatie záväzku zdržať sa konania alebo strpieť konanie alebo stav a služba dodaná na základe poverenia alebo rozhodnutia vydaného štátnym orgánom alebo na základe zákona.

Oblasť prevádzkovania hazardných hier, kde sa hráč zúčastňuje na hre podľa schváleného a zverejneného herného plánu je možné považovať za podnikateľskú činnosť, ktorou prevádzkovateľ hazardnej hry poskytuje istý druh služby. Túto podmienku antidiskriminačného zákona možno považovať za splnenú.

Forma a dôvod diskriminácie:

V skutkovom stave podávateľ poukazuje na Ministerstvom financií Slovenskej republiky schválené herné plány stávkových spoločností, ktoré v spojení s ich praxou vníma diskriminačne v rozsahu určovania individuálnych stávkových limitov voči jeho osobe, v porovnaní s inými osobami v obdobnom postavení. Dôvod takéhoto postupu mu nie je známy a stávkové spoločnosti odvolávajú sa na schválené herné plány mu ho odmietajú oznámiť. Ide teda o istú formu nepriamej diskriminácie. Pri nepriamej diskriminácii pritom platí, že je možné pokladať za ospravedlniteľné, ak takýto predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax sú objektívne odôvodnené sledovaním oprávneného záujmu a sú primerané a nevyhnutné na dosiahnutie takého záujmu.

Stávkovanie tak ako mnohé iné podnikateľské aktivity prešlo s rozvojom internetu a jeho globálnou dostupnosťou a prístupnosťou na osobných počítačoch, mobiloch a tabletoch technickým a praktickým vývojom. Došlo k presunu veľkej časti aktivít z tzv. kamenných predajní do virtuálneho online priestoru. Tento priestor, tak ako pri iných typoch podnikania, nesie so sebou výhody, ale aj riziká. Medzi riziká všeobecného charakteru možno zaradiť nebezpečenstvo páchania trestnej činnosti, predovšetkým organizovaného zločinu, ktorý môže poškodzovať aj samotné stávkové kancelárie. Možnosti virtuálneho kontaktovania, organizovania, dostupnosti a výmeny informácií v rámci hráčskej komunity sú celosvetové, nemajú žiadne limity. Tak isto aj pomerne ľahká

dostupnosť rôznych pomocných programov a analyzátorov, limitovaná iba odbornými, časovými, či finančnými možnosťami hráča znamená, že stávkové kancelárie musia mať nástroje primerane na takéto aktivity reagovať.

Určovanie limitov maximálnej výhry, možnosť odmietnutia stávky či iné nástroje používané Ministerstvom financií Slovenskej republiky schválenými hernými plánmi u stávkových kancelárií predstavujú v skupinovej forme nástroje na limitovanie využívania poskytovanej služby zúčastniť sa na hre a prípadne mať pri súhre náhody, znalostí, schopností a šťastia aj vopred stanovený finančný profit.

Oblasť poskytovania finančných služieb, respektíve služieb, kde plnením zo strany podnikateľa – poskytovateľa služby, je plnenie finančné (bankové služby, poisťovacie služby a samozrejme hazardné hry) je charakteristická tým, že samotné poskytnutie služby podlieha prísnemu výberu, ktorý určuje kritériá a limity až do úrovne individuálnych klientov a klientiek. Žiadna banka neposkytuje nelimitovanú výšku úveru, žiadne poisťné plnenie nie je poskytované po prekročení istej miery rizika, ktorá je podnikateľom vopred vyhodnocovaná a ak je vyhodnotená ako nadriziková, služba (úver, pôžička, hypotéka, poistenie) sa neposkytne, alebo sa poskytne v zníženom rozsahu. Stredisko je toho názoru, že to rovnako platí aj pre oblasť hazardných hier.

Hazard je služba, ktorá vytvára možnosť zúčastniť sa na platenej hre a protihodnotou pre hráča je samotná hra, emocionálny zážitok a napätie z novej výhry. Hazardné hry nie je možné vnímať ako neobmedzený zdroj financií, či osobitne pravidelného príjmu aký poskytuje napríklad pracovná činnosť. Stredisko preto poukazuje na to, že aj individuálne limitovanie konkrétnych hráčov v prípade ich nadštandardných výhier je dovolené, nepredstavuje nepriamu diskrimináciu, ale naopak je objektívnym kritériom na naplnenie účelu hazardných hier.

K tejto problematike Stredisko kontaktovalo aj ústredný orgán štátnej správy na úseku hazardných hier – Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Uskutočnilo sa osobné rokovanie a Ministerstvo financií Slovenskej republiky následne doručilo Stredisku na jeho požiadanie písomné stanovisko. V ňom sa uvádza, že Ministerstvo financií Slovenskej republiky v rámci udelenej licencie schvaľuje herný plán, ktorý upravuje základné vzťahy hráča a prevádzkovateľa hazardnej hry. Schválené herné plány jednotlivých prevádzkovateľov obsahujú viaceré podobné klauzuly, ku ktorým patria i namietané ustanovenia o tom, že jednotliví prevádzkovatelia sú oprávnení pristupovať individuálne k uzatváraniu jednotlivých stávok, a to najmä z hľadiska limitovania výšky jednotlivých vkladov na konkrétnom tikete, resp. až prijatia či neprijatia konkrétnej stávky. Uvedené opatrenie má primárne ochranný charakter, ktorý smeruje predovšetkým k zníženiu výskytu rizikových stávok, a to bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná o podozrenia v súvislosti s manipuláciou stávok (napr. ovplyvňovanie výsledkov tipovaných udalostí), o opatrenia v oblasti zamedzenia boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti, či iné individuálne riziká, posudzované a vyhodnocované príslušnými špecialistami u jednotlivých prevádzkovateľov.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky zároveň poznamenáva, že potenciálny hráč má nielenže herný plán k dispozícii pred začatím hry, ale ako vyplýva priamo či nepriamo z vybraných ustanovení herných plánov, rešpektovanie herného plánu, resp. súhlas s jeho ustanoveniami je jednou z podmienok účasti na príslušnej hre. V súvislosti s podnetom, ktorý vyjadruje

domnienku istej miery diskriminácie Ministerstvo financií Slovenskej republiky rovnako dáva do pozornosti, že individuálny prístup k uzatváraniu obchodného (zmluvného) vzťahu na základe vyhodnotenie rizika potenciálneho klienta nie je neobvyklým postupom a využíva sa napr. pri predaji produktov finančného trhu (poskytovanie úverov v banke, predaj poisťných produktov).

Záver:

Na základe Strediskom zisteného skutkového stavu, Stredisko dospelo k záveru, že podávateľom namietané konanie prevádzkovateľov hazardných hier nemá znaky porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a prípadné uplatňovanie práv podávateľa podnetu v súvislosti s porušením zásady rovnakého zaobchádzania považuje za nedôvodné.

Stredisko vybavovanie podnetu poskytnutím odborného stanoviska považuje za ukončené.

S pozdravom

Mgr. Katarína Szabová
výkonná riaditeľka